

ESPOO
ESBO

*Suunnitteluohje:
Olarin terveystuontopolku*

Suunnitteluohje:
**Olarin
terveysluontopolku**

TOIMITUS:

Anna Hakala
Laura Lundgren
Niko Riepponen
Jenni Björksten

ESPOON KAUPUNKI 2021

VALOKUVAT:

Janne Ketola / Summit Media

MAALAUKSET:

Mika Pyhälampi ja Viuhu

KARTAT:

Espoon ympäristö- ja rakennusvalvontakeskus

VISUAALINEN SUUNNITTELU JA TAITTO:

Antti Kangassalo / farm.fi

Suunnitteluohje on laadittu osana URBACT Health&Greenspace-hanketta, jossa kaupungin viher- ja virkistysalueiden suunnittelulla ja ylläpidolla parannetaan kaupunkilaisten hyvinvointia ja terveyttä. Espoon kaupunki oli mukana hankkeessa vuosina 2019–2022.

URBACT HEALTH&GREENSPACE

– Vihreämmät kaupungit, terveemmät yhteisöt

1.

**Terveyttä ja
hyvinvointia luonnosta**

Mikä on terveysluontopolku?

Terveysluontopolun suunnittelu

2.

**Olarin
terveysluontopolku**

Monipuolisesti uutta
ja vanhaa: reitti

Tiedolla ja tunteella:
opastaulujen sisältö

Ammattitaidolla:
opastaulujen toteutus

3.

**Terveysluontopolku
tehtiin yhdessä**

Pienellä budjetilla: rahoitus

Nopeasti ja tehokkaasti: aikataulu

Aukkaita osallistaen: työpajat

Vapaaehtoisesti kunnostaen: ylläpito

4.

**Millainen on sinun
terveysluontopolkusi?**

Lisälukemisto

1.

Terveyttä ja hyvinvointia luonnosta

Luontokokemuksilla on todistetusti monia myönteisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin.

Viherympäristöt voivat lieventää stressiä, torjua masennusta ja tarjota mahdollisuuksia rentoutumiseen. Luonnossa elpymistä voidaan edesauttaa painottamalla viher- ja virkistysalueiden suunnittelussa niitä kasvillisuuden ja ympäristön ominaisuuksia, jotka lisäävät ihmisten hyvinvointia. Hyvinvointia edistävässä ympäristössä ihmisen liikunnallisuus, henkinen hyvinvointi ja sosiaalinen kanssakäyminen lisääntyvät.

Luonnon yhteys koettuun terveyteen on suurin niissä ihmisryhmissä, joilla on läheinen yhteys omaan lähiympäristöönsä. Tällaisia ihmisryhmiä ovat esimerkiksi lapset ja ikääntyvä väestö. Luonnon ja viheralueiden terveysvaikutukset korostuvat etenkin kaupunkiympäristössä, jossa asukkaat kokevat enemmän terveyshaittoja kuin taajamien ulkopuolella asuvat.

Mikä on terveyslautopolku?

Luonnon terveyshyötyihin keskittyviä terveyslautopolkuja on useita ympäri Suomea. Yhteistä poluille on pyrkimys tarjota vierailijoille harjoitteiden ja tiedon jakamisen kautta mahdollisuus luonnossa rauhoittumiseen ja ympäristön havainnointiin. Usein polkujen harjoitteet johdattavat kävijän kiinnittämään huomiota myös fyysiseen hyvinvointiinsa. Myönteiset luontokokemukset taas kannustavat kävijöitä välittämään lähiluonnosta ja edesauttamaan sen säilymistä.

LUONNOSSA LIIKKUMINEN

laskee verenpainetta
torjuu masennusta
vähentää sairastavuutta
auttaa irtautumaan arjesta
tarjoaa kaunista katsottavaa
auttaa palautumaan stressistä
lievittää henkistä uupumusta
elvyttää
auttaa oppimaan
auttaa rentoutumaan
parantaa tarkkaavaisuutta
parantaa vastustuskykyä
kehittää henkilökohtaista luontosuhdetta
lisää liikunnallisuutta
tarjoaa paikan yhdessäololle
kehittää kognitiivisia kykyjä
parantaa mielialaa
myötävaikuttaa kestävien elämäntapojen kehittymiseen
lisää yhteisöllisyyden tunnetta

Terveysluontopolulle on helppo tulla

Terveysluontopolun tärkein ominaisuus on sen helppo saavutettavuus. Asutuksen ja joukkoliikenneyhteyksien läheisyyteen sijoitettuna luontopolun terveysvaikutuksista on mahdollista nauttia helposti ja usein.

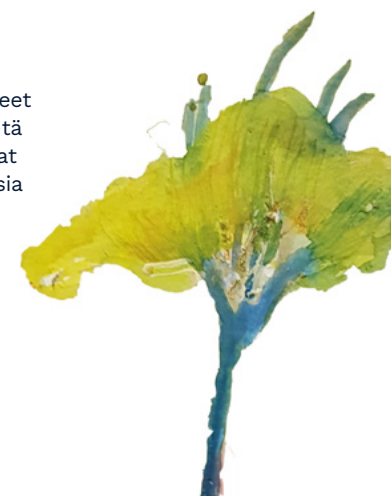
Kokemus terveysluontopolusta alkaa jo siitä hetkestä, kun vierailija siirtyy kohteeseen. Matka terveysluontopolun lähtöpisteelle on siirtymistä rauhalliseen mielentilaan. Irtautuminen arjesta on yksi elvyttävän luontokokemuksen peruspilareista.

Terveysluontopolun suunnittelu

Ihanteellinen terveysluontopolku on helppokulkuinen, kohderyhmälle sopivan pituinen ja ympäristöltään vaihteleva. Metsän tuntua pidetään usein keskeisimpänä mieluisan luonnonympäristön piirteinä.

Luonnon terveyshyödyistä opastamisen lisäksi terveysluontopolun tarkoituksena on johdattaa kävijä tutustumaan luontoon, jolloin luontopolun tehtävät on hyvä suunnitella kyseiseen luonnonympäristöön sopiviksi.

Kun terveysluontopolkua suunnitellaan, tulee arvioida, kuinka polun rakentaminen vaikuttaa maisemaan ja herkempien luontoarvojen säilymiseen. Kaikki luontokohteet eivät kestä virkistyskäyttöä yhtä hyvin. Kaupungin asiantuntijat osaavat arvioida polulle erilaisia toteuttamisvaihtoehtoja ja tarkastella, kuinka terveysluontopolku liittyy muuhun virkistysreitistöön.

Saapuminen
virittää kulkijan
oikeaan
mielentilaan

Maisemat
aukeavat esimerkiksi
näköalapaikoilta
kauas ympäristöön

Terveysluontopolun elementit
Olarin terveysluontopolun
aloitustaulun opaskartalla

Metsän tuntu
syntyy monesta
eri tekijästä, muun
muassa metsän
tiheydestä

Vesielementit
kuten purot, järvet
ja lammet ovat
ihmisille mieluisia

Helppokulkuisuus
on selkeiden
reittimerkintöjen ja
maastonmuotojen
hyödyntämisen tulosta

Monimuotoisuus
ilmenee ympäristön
ja luonnon
vaihtelevuutena

Rakenteet
tuovat ympäristöön
ihmisen kädenjäljen

Maamerkit
rytmittävät reittiä
ja jäävät mieleen

2.

OLARIN TERVEYSLUONTOPOLKU

ТЕКВЕЙСЛУОНТОПОЛКУ ОЛАРИН

*Espoon keskuspuistossa
Kokinmetsän
alueella*

*2,5 km pitkä
luontopolku
vaihtelevassa
maastossa.
Reitti ei ole esteetön*

*Avattiin
vuonna 2019*

*Reitin varrella
levähdyspaikka ja yhteensä
8 opastaulua, joista
jokaisella 3 eritasoista
tehtävää kaikenikäisille*

*Opastaulujen tekstit
kolmella kielellä
suomeksi, ruotsiksi ja
englanniksi*

*Sekä reitin sijainti että
opastaulujen tehtävät
ovat terveyttä tukevia*

Espoo-tarina

Espoon kaupungin toiminta perustuu Espoo-tarinalle eli kaupungin strategialle. Asukkaiden ja kansalaisjärjestöjen osallistuminen terveystuontopolun suunnitteluun, toteutukseen ja ylläpitoon tuki valtuustokauden 2017–2021 keskeistä visiota osallisuuden ja osallistumismahdollisuuksien lisäämisestä kaupungin kehittämisessä.

Olarin terveystuontopolun suunnittelun lähtökohtana oli yhdistää rakennettu ympäristö ja luonto tiiviimmin toisiinsa luontopolulla, jonka varrella kulkija kokee keskimääräistä enemmän hyvinvointia ja elpyy luonnossa.

Espoon keskuspuistoon perustettiin 2018–2019 kaupungin ensimmäinen terveystuontopolku. Aloite uudenlaisen luontopolun suunnitteluun tuli paikalliselta asukasyhdistykseltä, Olari-seuralta, joka toivoi terveystuontopolkua Olarin kaupunginosan läheisyyteen. Olarin terveystuontopolku on Espoon ensimmäinen ja ensimmäisiä sellaisia hankkeita, joissa asukkaat ja yhdistykset olivat tiiviisti mukana luontopolun toteuttamisessa.

Terveystuontopolun sijainniksi valikoitui Espoon keskuspuiston reunamalla sijaitseva Kokinmetsä, joka on helposti saavutettavissa sekä jalkaisin, pyöräillen että joukkoliikenteen avulla. Perinteisestä luontopolusta poiketen terveystuontopolun harjoitteet keskittyvät vierailijan hyvinvoinnin korostamiseen – terveystuontopolulle astutaan avoimin mielin ja valmiina kohtaamaan ympäröivä luonto.

KUVA: ANNA HAKALA

Monimuotoinen luonto tarjoaa terveystuontopolun maisemaan vaihtelevuutta

KUVA: ANNA HAKALA

KUVA: ANNA HAKALA

Monipuolisesti uutta ja vanhaa: REITTI

Opastaulujen tehtävät liittyvät aina niihin terveyshyötyihin, joita kunkin rastipisteen ympäristöstä on mahdollista saada.

Olari terveys-
luontopolun
reitti rakennettiin
olemassa olevan
polkuverkoston varaan
mahdollisimman monipuolisesti
erilaisia maisemia ja
metsätyypejä seuraillen.
Opastaulujen sijoittelussa
hyödynnettiin paljon myös Olari-
seuran paikallistuntemusta.
Polulle ei tehty uutta pohjaa,
ja haketta lisättiin ainoastaan
kosteimpiin painanteisiin.
Vaihtelevan maastonsa vuoksi
reitti ei ole esteetön. Polun
varrella on kosteilla alueilla
pitkospuut sekä näköalapaikalla
pöytäryhmiä eväiden syömistä
varten. Reittimerkiksi polun
varrelle on maalattu sininen
sydän.

Haluatko nähdä lähempää?

360-asteen valokuvat
terveysluontopolun
opastauluilta löytyvät
osoitteesta

[www.espooluontopolut](http://www.espooluontopolut.fi)

- terveysluontopolku
- ulkoilureitit
- opastaulut

- portaat
- pitkospuut
- levähdyspaikka
- lampi tai soistuma

- rakennukset ja paljas maa
- puustoinen maasto
- avokalliot ja vettä läpäisemättömät pinnat
- pellot ja muu matala kasvillisuus

Tiedolla ja tunteella: OPASTAULUJEN SISÄLTÖ

Olarin terveystuontopolun tehtävät eivät perinteisen luontopolun tapaan jaa tietoa luontokohteista, vaan polun kiertäjä ohjataan aistimaan, tuntemaan ja kokemaan ympäröivää luontoa.

Terveystuontopolun tavoitteena on tarjota laajalle joukolle erilaisia kohderyhmiä mahdollisuus kokea ja rauhoittua metsässä. Erityisen tärkeää on kävijän mahdollisuus itse edistää terveyttään ja voida paremmin. Olarin terveystuontopolulla on kahdeksan rastipistettä, joista jokaisella on kolme erilaista tehtävää. Opastaulujen kuvat ovat Espoon mielenterveysyhdistyksen jäsenten piirtämiä.

Opastaulujen tehtävät suunnattiin kolmelle erilaiselle käyttäjäryhmälle – oppiville, tutustuville ja etsiville kävijöille. Kaikki harjoitteet soveltuvat monille eri ikäryhmille ja toteutettavaksi joko yksin tai ryhmässä. Tehtävien keskinäisellä suoritusjärjestyksellä ei ole merkitystä, joten polun kiertämisen voi aloittaa mistä kohdasta tahansa.

Opastaulujen tehtävät suunniteltiin ja tuotettiin työpajoissa yhdessä asukkaiden, järjestöjen, kaupungin työntekijöiden ja konsulttien kanssa.

Hyvät opasteet ja selkeät reittimerkit pitävät huolen siitä, etteivät kävijät eksy polulta ja että terveystuontopolku saavuttaa tavoitellut kohderyhmät.

Oppivat kävijät

kiertävät terveystuontopolkua etsien elämyksellisiä kokemuksia ja oppien uteliaasti luonnon terveyshyödyistä kokemisen kautta. Oppivia kävijöitä ohjaa polulle tiedonjano.

Tutustuville kävijöille

luonnon terveyshyödyt eivät ole kovin tuttuja. Heille terveystuontopolku tarjoaa helpon tavan lähteä lähelle luontoon ja havainnoida omaa ympäristöä uusin tavoin.

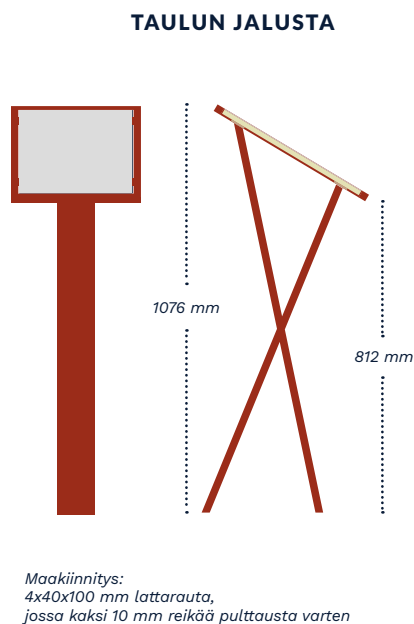
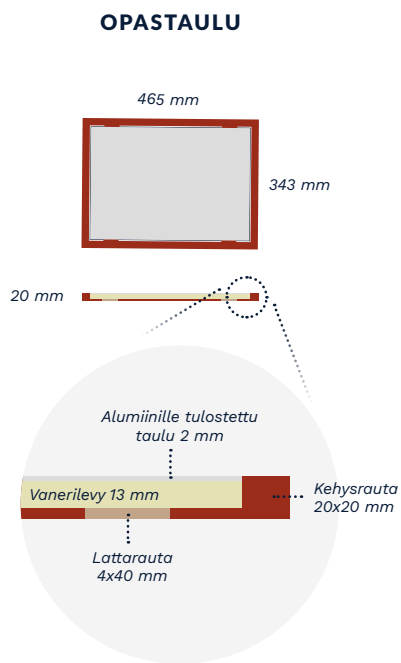
Etsivät kävijät

ovat jo samoilun taitureita. He etsivät terveystuontopolulta tietoisesti luonnonrauhaa ja mahdollisuuksia irtautua arjesta.

Ammattitaidolla: OPASTAULUJEN TOTEUTUS

Olarin terveystuontopolun varrella on kolmenlaisia kylttejä – pääristeyksiin sijoitettuja reittikylttejä, 24 opastaulua ja puukehyksinen terveystuontopolun kartta, joka on sijoitettu terveystuontopolun alkuun.

Opastaulujen kuvat ja tekstit on tulostettu alumiinilevylle, joka on liimattu vanerilevylle ja kiinnitetty rautaiseen jalkaan. Opastaulu jää metallisen kehyksen sisään ilkvallan estämiseksi.

KUVA: ANNA HAKALA

Rauta ruostuu ulkona luonnostaan kauniin punertavaksi. Opastaulut tilattiin metallialan yritykseltä.

Kylttien tekninen suunnittelu on Espoon kaupungin ympäristömuotoilijan käsialaa.

Osa opastauluista on pultattu suoraan kiinni peruskallioon, osa taas seisoo rautaisella jalustalla, joka on kaivettu maahan.

KUVA: ANNA HAKALA

3.

TERVEYS-
LUONTOPOLKU
TEHTIIN
YHDESSÄ

Terveysluontopolku toteutettiin vuorovaikutteisessa prosessissa, jossa lähialueen asukkaat, kansalaisjärjestöt sekä koulut osallistuivat aktiivisesti polun suunnitteluun, toteutukseen ja ylläpitoon.

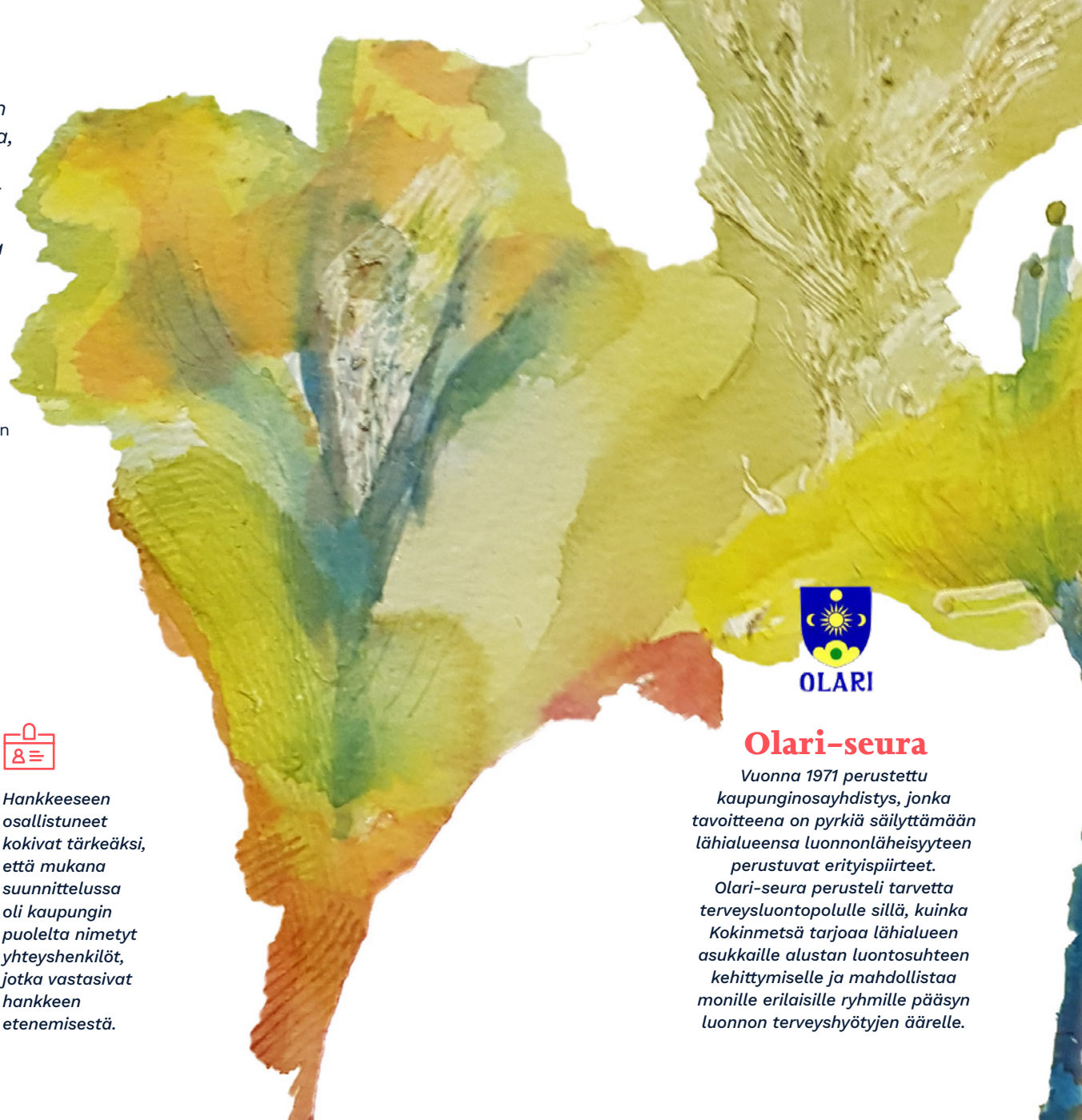

Terveysluontopolun toteuttamista ehdottanut Olari-seura toimi terveysluontopolun pääasiallisena toteuttajana. Espoon kaupungin ympäristömuotoilutiimi tuki terveysluontopolun suunnittelutoimikuntaa muun muassa tarvittavien lupien kanssa ja osallistavien työpajojen järjestelyissä.

Terveysluontopolun suunnitteluun osallistettiin myös muita terveysluontopolun potentiaalisia käyttäjäryhmiä, jotka osallistuivat projektiin työpajojen kautta. Eri käyttäjäryhmät sitoutettiin terveysluontopolkuun osallistavan suunnittelun avulla niin, että polun käyttöönotto ja omaksuminen oli helppoa sen valmistumisen jälkeen. Hankkeen myötä suunnitteluun osallistuneille toimijoille syntyi kokemus aidosta vaikuttamisesta ja omistajuudesta.

Hankkeeseen osallistuneet kokivat tärkeäksi, että mukana suunnittelussa oli kaupungin puolelta nimetyt yhteyshenkilöt, jotka vastasivat hankkeen etenemisestä.

OLARI

Olari-seura

Vuonna 1971 perustettu kaupunginosayhdistys, jonka tavoitteena on pyrkiä säilyttämään lähialueensa luonnonläheisyyteen perustuvat erityispiirteet. Olari-seura perusteli tarvetta terveysluontopolulle sillä, kuinka Kokinmetsä tarjoaa lähialueen asukkaille alustan luontosuhteen kehittymiselle ja mahdollistaa monille erilaisille ryhmille pääsyn luonnon terveyshyötyjen äärelle.

Terveysluontopolun suunnitteluun osallistuivat

Kaupungin ja Olari-seuran edustajista koostuva **suunnittelutyöryhmä**, joka oli projektin toteutuksesta päävastuussa

Kaupungin **ympäristömuotoilun tiimi**, joka organisoii toimintaa kaupungin sisällä ja toimi yhteyshenkilönä projektitiimin ja kaupungin eri toimialojen välillä

Työpajoihin kutsutut paikalliset **yhdistykset, järjestöt ja toimijat**, jotka toivat erilaisten käyttäjäryhmien tarpeet mukaan terveysluontopolun suunnitteluun

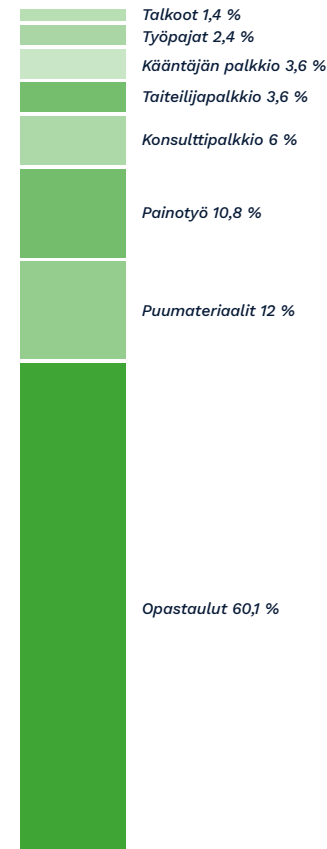
Terveysluontopolkuihin perehtyneet **neuvonantajat**, jotka ohjasivat työpajoissa syntyneet ideat ja tavoitteet opastaulujen tehtäviksi

Pienellä budjetilla: **RAHOITUS**

Olarin terveysluontopolun toteuttamisen mahdollisti Hyvinvoiva Espoo – kehitysohjelman tarjoama rahoitus. Valtuustokauden 2017–2021 poikkihallinnollisen ohjelman tavoitteena oli tukea kaupungin eri yksiköiden välistä yhteistyötä.

Useita eri teemoja ja toimijoita yhdistävä Olarin terveysluontopolku istui hyvin ohjelman konkreettiseksi toimenpiteeksi lisäämällä espoolaisten mahdollisuuksia edistää terveyttään ja tuntea onnellisuutta.

Olarin terveysluontopolku toteutettiin laajuuteensa nähden pienellä budjetilla. Suurin osa menoista käytettiin erilaisten materiaalien, kuten pitkospuiden, retkipöytien ja opastaulujen hankintaan. Terveysluontopolku rakennettiin pääosin yhdessä talkoillen, mikä rajasi kustannuksia. Opastaulujen pystyttämistä ja muista vaativammista rakennustöistä vastasivat kaupungin kadunrakennuksen ammattilaiset. Heidän työpanoksensa kustannettiin Teknisen ja ympäristötoimen sisäisenä siirtona.

Terveysluontopolun suunnittelun ja toteutuksen investointibudjetti: 10 000 €

Nopeasti ja tehokkaasti: AIKATAULU

Olarin terveystuontopolku toteutettiin noin 1,5 vuoden aikana. Eniten aikaa suunnitteluun käytetystä ajasta kului terveystuontopolun rahoituksen hakemiseen ja sopimukseen kaupungin sisällä.

Rahoituksen myöntämisen jälkeen terveystuontopolun varsinainen suunnittelu aloitettiin suunnittelutyöryhmän kokoamisella. Alkuvuodesta 2019 toteutettujen työpajojen jälkeen opastaulujen tehtävät käsiteltiin lopulliseen muotoonsa yhdessä terveystuontopolkuihin perehtyneiden neuvonantajien kanssa. Terveystuontopolku vihittiin käyttöön jo seuraavana kesänä.

Esivalmistelut

2018 tammikuu

- Olari-seura teki aloitteen polun suunnittelusta
- rahoituksen haku

Suunnittelu

2019 tammikuu

- suunnittelutyöryhmän kokoaminen
- suunnittelun aloittaminen
- konseptityöpaja

helmikuu

- yhteissuunnittelu-työpaja
- teknisen suunnittelun työpaja

maalis- ja huhtikuu

- opastaulujen viimeistely
- opastaulujen kuvien piirtäminen
- suunnitelmaluonnoksen kommentointikierrös

Rakentaminen

toukokuu

- opastaulujen valmistus

kesäkuu

- polun muokkaus
- opastaulujen asennus
- terveystuontopolun avajaiset

Ylläpito

kesäkuu >

- säännölliset kunnossapitotyöt

Asukkaita osallistaen: **TYÖPAJAT**

Terveysluontopolun tehtävien suunnittelussa oli mukana noin 20 alueella toimivaa järjestöä ja asukasyhdistystä sekä muun muassa koulujen, päiväkotien ja seurakunnan edustajia.

Terveysluontopolun suunnittelun aikana toteutettiin yhteensä kolme osallistavaa työpajaa, joissa kuultiin asukkaiden, yhdistysten ja koulujen tarpeita uudelle luontopolulle. Terveysluontopolun varrelta löytyvät tehtävät ideotiin työpajojen aikana yhdessä suunnitteluun osallistuneiden järjestöjen ja organisaatioiden kanssa. Työpajat järjestettiin Espoon kaupungin kokoustiloissa ilta-aikaan.

Talkoot

Iso osa Olarin terveysluontopolun rakennustyöstä toteutettiin talkoina muutaman talkoopäivän aikana. Talkoissa muun muassa maalattiin puihin reittimerkit, siistittiin polun ympäristöä ja rakennettiin reitin varrelle pitkospuut sekä portaat. Mukana talkoissa oli edustajia Olari-seurasta sekä viereisen kaupunginosan Suurpelto-seurasta.

Konseptityöpajan tavoitteena oli kirkastaa osallistujien ajatuksia polun teemasta ja rastien tavoitteista. Työpajaan osallistui projektin suunnittelutyöryhmän jäseniä sekä edustajia Olari-seurasta, Espoon mielenterveysyhdistyksestä ja lähikouluista.

Yhteissuunnittelutyöpajassa suunniteltiin rastien sisältöjä valittuun teemaan ja alueen luontoelementteihin sopiviksi. Mukana suunnittelussa olivat projektin avuksi palkatut neuvonantajat sekä edustajia Olari-seurasta, lähikouluista ja -päiväkodeista, seurakunnasta sekä olarilaisista harrastus- ja vapaa-ajan yhdistyksistä. Tällaisia olivat muun muassa Espoon mielenterveysyhdistys, partioliippukunta Olarin Eräkotkat, valokuvauskerho Olarin Kamerateat, Olarin Martat ja eläkeläisyhdistys Olarin kansalliset seniorit.

Teknisen suunnittelun työpaja keskittyi terveysluontopolun käytännön järjestelyihin. Mukana suunnittelussa oli useita kaupungin teknisen toimen asiantuntijoita.

Vapaaehtoisesti kunnostaen: YLLÄPITO

Uuden luontopolun rakentamisen ehtona Espoossa oli, että hanketta ehdottanut Olari-seura vastaa polun kunnossapidosta niin, ettei kaupungille tule polusta lisäkustannuksia tai uusia erityiskohteita.

Terveysluontopolun kunnossapidosta vastaa Meidän puisto -hoitosopimuksen mukaisesti Olari-seura, joka on sitoutunut huolehtimaan muun muassa polun roskattomuudesta, polkumerkintöjen uudelleenmaalauksesta ja pienistä raivaustöistä. Suuremmista huoltotarpeista, kuten maanvyörymistä Olari-seura tiedottaa kaupungin vastaavaa yksikköä, joka toteuttaa alueella tarvittavat laajemmat korjaustoimenpiteet. Meidän puisto -kohteiden kunnossapidosta tehdään aina kirjallinen hoitosopimus.

**Meidän puisto
-hoitosopimuksen
mukaisesti**

OLARI-SEURA ON SITOUTUNUT

huolehtimaan polun siisteydestä: keräämään sinne ilmestyneet roskat ja ilmoittamaan isommista jätekasoista ja ongelmajätteistä kaupungin viherkunnossapitoon.

hoitamaan kykyjensä mukaan polun merkintöjä ja kylttejä.

markkinoimaan polkua mahdollisuuksiensa mukaan ja innostamaan alueen asukkaita ja toimijoita polun käyttöön.

VIHERKUNNOSSAPITO JA LUONNONHOITO- YKSIKKÖ ON SITOUTUNUT

tekemään alueelle hoitosuunnitelman.

kertomaan vähintään viikkoa aikaisemmin kaikista polkuun liittyvistä toimenpiteistä.

auttamaan esimerkiksi opasteiden uusimisessa ja valmistuksessa tarpeen mukaan.

Sopimuksen uusiminen ja purkaminen

Hoitosopimus uusitaan viiden vuoden välein. Silloin tarkastellaan, onko asia edelleen ajankohtainen. Sopimus voidaan purkaa myös kesken sopimuskauden, jos maanomistaja tarvitsee aluetta muuhun tarkoitukseen tai Olari-seura ei ole enää kiinnostunut terveysluntopolun ylläpidosta.

A low-angle, upward-looking photograph of a tree trunk. The trunk is dark, textured, and occupies the lower half of the frame. The upper half shows a dense canopy of green leaves and brown branches, which are heavily blurred, creating a bokeh effect. The lighting is natural, suggesting an outdoor setting.

4.

**MILLAINEN ON SINUN
TERVEYSLUONTOPOLKUSI?**

Kaupunginosayhdistyksen edustajana, kaupungin työntekijänä tai yksittäisenä asukkaana myös sinä voit ehdottaa terveysluontopolun perustamista omassa kaupungissasi, jotta mahdollisimman moni pääsee nauttimaan luonnon terveyttä edistävästä vaikutuksesta.

Olarin terveysluontopolku on jo vakiinnuttanut paikkansa

osana pääkaupunkiseudun luontopolkujen tarjontaa, ja Espoon kaupungin asukasmäärän kasvaessa polulle löytää yhä kasvava joukko innokkaita vierailijoita oppimaan, ihmettelemään ja yllättymään luonnosta.

Terveysluontopolun suunnitteluprosessin hyvien kokemusten perusteella Espoon kaupunki on valmis toteuttamaan vastaavia hankkeita myös muihin, luontopolulle soveltuviin paikkoihin.

Terveysluontopolusta ylpeä Olari-seura järjestää polulla vuosittain useita ohjattuja kävelyitä.

Kolme terveysluontopolun suunnittelun askelta

1.

Tutustu

alueesi luontopolkujen tarjontaan ja terveysluontopolulle soveltuviin paikkoihin

2.

Resurssoi

– hanki rahoitus ja sitouta tärkeimmät sidosryhmät

3.

Osallista

lähialueen asukkaat ja yhdistykset terveysluontopolun suunnitteluun

Viestintä ja markkinointi

Terveysluontopolusta tiedottamiseen kannattaa varata aikaa ja resursseja. Espoossa Olarin terveysluontopolku esitellään kaupungin nettisivuilla yhdessä muiden luontopolkujen kanssa:

www.espoo.fi/luontopolut

LISÄLUKEMISTO

Florence, Williams (2017).

**Metsän
parantava voima**

Minerva Kustannus 2017.

*Pajunen, Adela &
Leppänen, Marko (2017).*

**Terveysmetsä:
Tunnista ja koe elvyttävä luonto**
Gummerus Kustannus 2017.

Matila, Airi (toim.) (2020).

Elämänmittainen lähivihreäpolku:

**Tietopaketti lähiluonnon
hyvinvointivaikutuksista**

Kestävä kaupunki -ohjelma.
Ympäristöministeriö ja
Suomen ympäristökeskus 2020.

Tourula, Marjo & Rautio, Arja (2014).

Terveyttä luonnosta

Thule-instituutti Oulun yliopisto,
Metsähallitus ja Oulun seutu 2014.

*Tyrväinen, Liisa, Savonen,
Eira-Maija & Simkin, Jenni (2017).*

Kohti suomalaista terveysmetsän mallia

Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 11/2017.
Luonnonvarakeskus 2017.

ESPOON YMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSVALVONTAKESKUS 2021

ymparisto@espoo.fi

puh. 09 8162 4842

www.espoo.fi